

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 7. december 2015
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Michael Schaumburg-
Müller
Sagsnr.: 2015-1902-0268
Dok.: 1783895

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udveksling af oplysninger om tegn på radikalisering og ekstremisme)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Kriminalpræventive Råd, Foreningen af Fængselsinspektører m.fl., Foreningen af Socialchefer, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Præsteforeningen, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte og Socialpædagogernes Landsforbund.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre og Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Datatilsynet, Det Kriminalpræventive Råd, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, KL, Præsteforeningen og Retspolitisk Forening.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Høringssvarene

Østre og Vestre Landsret ønsker ikke at udtale sig om lovforslagsudkastet.

Den Danske Dommerforening og **Dommerfuldmægtigforeningen** finder ikke anledning til at udtale sig om lovforslagsudkastet.

Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Foreningen af Offentlige Anklagere, Det Kriminalpræventive Råd, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, KL og Præsteforeningen har ingen bemærkninger til lovforslagsudkastet.

2.1. Generelle bemærkninger

Retspolitisk Forening bemærker, at der med lovforslaget er taget skridt til endnu en væsentlig udvidelse af området for udveksling af oplysninger mellem myndighederne, hvilket er betænkeligt, selv om formålet er sympatisk. Foreningen bemærker i den forbindelse, at varetægtsfængslede løslades fra en i princippet ganske kortvarig frihedsberøvelse, hvor der i modsætning til fængselsafsoning næppe forekommer nogen videre radikaliseringsrisiko, medmindre den pågældende allerede var radikaliseret eller i risiko herfor ved indsættelsen. Foreningen bemærker i tilknytning hertil, at den varetægtsfængslede på tidspunktet for udveksling af oplysninger endnu ikke er dømt for noget kriminelt.

Advokatrådet støtter overordnet set, at der inden for alle grene af den offentlige forvaltning arbejdes med at højne værnet mod terror og beskytte danskernes sikkerhed, så længe de grundlæggende demokratiske værdier, frihedsrettigheder og internationale konventioner ikke undergraves.

Datatilsynet bemærker, at det følger af lovforslaget, at oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingskik, at indsamlingen af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål, og at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles.

2.2. Definition af målgruppen

Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater og Institut for Menneskerettigheder mener, at definitionen af den målgruppe, som omfattes af den foreslåede udvidelse af KSP-samarbejdet (personer, der er radikaliserede eller i risiko for at blive det) er upræcist beskrevet både i lovtæksten og i lovforslagets bemærkninger. Instituttet mener, at det bør konkretiseres i lovforslaget, hvilken adfærd en person skal udvise for, at de relevante myndigheder må forudsætte, at en person er radikaliseret eller i risiko for at blive det. Instituttet bemærker endvidere, at det ikke er nærmere beskrevet, hvilke indsatser som forudsættes iværksat på baggrund af udvekslingen af oplysninger, hvilket gør det vanskeligt at vurdere proportionaliteten.

Retspolitisk Forening finder det uacceptabelt, hvis tolkningen af den foreslåede udvidelse af KSP-samarbejdet indebærer, at alene den varetægtsfængslede tilkendegivne holdning og meninger kan give anledning til udveksling af oplysninger, idet der herved tages skridt imod overvågning af anderledes tænkende, selv om de ikke umiddelbart mistænkes for at ville begå ulovlige handlinger.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, er radikalisering en proces, som kan foregå på forskellige måder, og som kan ske over kortere eller længere tid. Radikalisering kan komme til udtryk ved en støtte til radikale synspunkter eller ekstremistisk ideologi og kan også medføre accept af brugen af vold eller andre ulovlige midler for at opnå et politisk eller religiøst mål.

Ekstremisme er bl.a. kendetegnet ved forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, samt intolerance og manglende respekt for andre menneskers synspunkter, frihed og rettigheder. Begrebet omfatter endvidere afvisning

af grundlæggende demokratiske værdier og normer, manglende accept af demokratiske beslutningsprocesser og anvendelse af ulovlige og eventuelt voldelige metoder for at opnå et politisk eller religiøst ideologisk mål.

Vurderingen af, om en person er radikaliseret eller i risiko for at blive det, vil bero på et skøn baseret på en række oplysninger om den enkelte person. Disse oplysninger vil bl.a. kunne omfatte den indsattes adfærd, udtalelser, litteratur, effekter, symboler og besøgende. Der vil i alle tilfælde være tale om en konkret vurdering, og det er således ikke muligt at foretage en præcis beskrivelse af den adfærd, som kendetegner en person, som er radikaliseret eller i risiko for at blive det.

Det bemærkes i den forbindelse, at kriminalforsorgen i samarbejde med PET har gennemført målrettede uddannelsesforløb om forebyggelse af radikalisering og voldelig ekstremisme, herunder undervisning i at identificere tegn på radikalisering og ekstremisme, med deltagere fra alle kriminalforsorgens tjenestesteder, ligesom der efterfølgende er afholdt kurser for alle nyansatte medarbejdere i kriminalforsorgen.

Det bemærkes desuden, at der kun vil kunne ske udveksling af oplysninger, hvis dette er nødvendigt af hensyn til den foreslåede udvidelse af KSP-samarbejdet. Heri ligger bl.a., at en myndighed alene vil kunne videregive de oplysninger, som er nødvendige for, at de involverede myndigheder kan tilrettelægge en koordineret indsats over for den pågældende person med henblik på at forebygge kriminalitet.

For så vidt angår den indsats, der kan påtænkes iværksat i forbindelse med løsladelse henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf det bl.a. fremgår, at indsatsen mod radikalisering og ekstremisme i forbindelse med løsladelse navnlig drejer sig om – som led i tilrettelæggelsen af et hensigtsmæssigt udslusningsforløb – at sikre fortsættelse af eventuelt påbegyndte behandlings- og exitforløb, herunder at sikre videregivelse af oplysninger om den indsatte fra kriminalforsorgen til relevante myndigheder uden for fængslet eller arresthuset. Udvekslingen af oplysninger sikrer, at disse myndigheder kan fortsætte eller iværksætte relevante foranstaltninger i anledning af løsladelsen, herunder i forhold til at understøtte den indsattes resocialisering efter løsladelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.1-2.2.2.

For så vidt angår spørgsmålet om varetægtsfængslingens varighed skal Justitsministeriet bemærke, at der også kan være tale om personer, som er blevet radikaliserede forud for varetægtsfængslingen, og som udviser tegn herpå under indsættelsen. Det bør efter ministeriets opfattelse ikke være afgørende for KSP-samarbejdet, hvornår denne proces har fundet sted.

2.3. Målgruppens rettigheder

Advokatrådet og Landsforeningen af Forsvarsadvokater mener, at de personer, hvorom der udveksles oplysninger, bør gives meddelelse om og fuld indsigt i de videregivne oplysninger, herunder karakteren af disse med henblik på, at eventuelle misforståelser og fejlagtige informationer kan kommenteres og eventuelt berigtiges. Advokatrådet mener tillige, at der bør indføres klageadgang og savner endvidere en nærmere beskrivelse af de garantier, som gives den, der videregives oplysninger om, idet garantien ifølge lovforslaget umiddelbart alene består i straffelovens bestemmelser om tavshedspligt.

Institut for Menneskerettigheder mener, at der bør forsøges indhentet et samtykke, forinden der udveksles oplysninger, når formålet er at iværksætte en passende social indsats over for den enkelte. Institutet bemærker endvidere, at det ikke fremgår af lovforslaget, hvilke muligheder der er for partshøring, klageadgang og berigtigelse af forkerte oplysninger.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger vil udveksling af oplysninger i medfør af den foreslåede bestemmelse alene indebære, at behandlingsreglerne i persondataloven ikke finder anvendelse. Persondatalovens øvrige regler vil derimod fortsat finde anvendelse på forhold, som ikke reguleres af den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 115, stk. 1, nr. 3.

Det indebærer bl.a., at reglerne i persondataloven om den registreredes rettigheder, herunder oplysningspligt og indsigtsret, også vil finde anvendelse, hvis der videregives oplysninger i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på Justitsministeriets vejledning nr. 90 af 17. november 2011 om kriminalforsorgens samarbejde om de sociale myndigheder og politiet som led i indsatsen i forbindelse med dømte personers løsladelse (KSP-samarbejdet) og om videregivelse af

oplysninger i forbindelse med samarbejdet, der bl.a. beskriver forholdet til de almindelige forvaltningsretlige regler i forbindelse med udveksling af oplysninger i medfør af det eksisterende KSP-samarbejde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.2.

3. Øvrige bemærkninger

Direktoratet for Kriminalforsorgen er indforstået med, at det vil påhvile kriminalforsorgen at skabe de overordnede rammer for, at også temaerne radikalisering og ekstremisme kan behandles i KSP-fora, men bemærker, at forpligtelsen til at denne type sager drøftes, påhviler alle de involverede parter i samarbejdet.

Kriminalforsorgen bemærker endvidere, at løsladelse af varetægtsarrestanter ofte sker i forbindelse med et retsmøde og således direkte fra politiets varetægt eller fra varetægtssurrogat, og at det i så fald er politiet eller anklagemyndigheden, der må foretage underretning af kommunen om løsladelsen.

4. Lovforslaget

Der er i det fremsatte lovforslag alene foretaget mindre ændringer af lovteknisk, redaktionel og korrekturmæssig karakter i forhold til det udkast, som har været sendt i høring.